

עמותת תיאטרון הקרון ע"ש מריו קוטליאר
The Train Association
in memory of Mario Kotliar

www.traintheater.co.il

مسرح القطار

the train
תיאטרון הקרון THEATER

בגדי המלך החדשים

עיבוד עדכני לסיפור האהוב של הנס כריסטיאן אנדרסן

קהל יעד: גן - ד'

ההצגה זכתה בפרס הצגת השנה הבינתחומית ופרס עיצוב במה בתחרות "פרס הבמה להצגות ילדים לשנת 2013"

רעיון, עיצוב, משחק והפעלה: נילי דביר
כתיבה ועיבוד: איקי גלעד, נילי דביר
בימוי: איקי גלעד
מוסיקה: אנה סגל
עיצוב תאורה: נועה אלרן
פיתוח שפת במה: פטריסיה אודונובן
ייעוץ אמנותי ותפירת בגדי המלך: מריה גורביץ
ביצוע תפאורה: מנחם דביר
הפקה: תיאטרון הקרון

מפרט טכני:

זמן הקמה: שעתיים וחצי
זמן פירוק: כשעה וחצי
נקודת חשמל חובה
ישיבה מדורגת: רצוי
החשכה: חובה
משטח מופע או במה: 4 מ' רוחב 4 מ' עומק
משך ההצגה: 50 דקות

ההצגה מאושרת על ידי סל תרבות ארצי ותרבות לישראל

לפרטים נוספים והזמנות:
אחראית מכירות - אלה - 02-5618054 שלוחה 3
ella@trainthater.co.il

مسرح القطار

the train תיאטרון הקרון THEATER

תקציר

בדרך ייחודית מעודנת ורגישה, בתוך תפאורה יפהפייה, מעניינת ומעוררת השראה ודמיון, מגישה השחקנית את הסיפור המוכר של ה.כ. אנדרסן.

חפצים מעולם התפירה הופכים להיות הדמויות בהצגה, הם קמים לתחייה לנגד עיני הצופים המוקסמים מהיכולת להפוך סליל חוטים, כפתור, אצבעון ומחט לחייל בגדוד שלם של חיילים הנראים כמוהו.

גילי חוטים בתוך קופסת כלי תפירה הם תושבי הממלכה, המלך עשוי חוטי זהב, ושר האוצר הינו צנצנת מלאה בכפתורי זהב ההולכת ומתרוקנת... זוג חייטים, המגיעים על גבי מנהץ – מציעים למלך עסקה: בגדי קסם שרק חכמים יכולים לראותם תמורת כל אוצר הממלכה...

ההצגה עושה שימוש בשפה המיוחדת של אמנות ה-readymade הנוצרת תוך שימוש בחפצים יומיומיים המנותקים מן ההקשר המקורי שלהם. ואף דנה בנושא צדק חברתי ובצרכנות יתר, כל זאת תוך שימוש בחפצים ישנים הזוכים בחיים חדשים על הבמה.

מי כתב את הסיפור "בגדי המלך החדשים"?

הנס כריסטיאן אנדרסן הסופר שכתב את האגדה "בגדי המלך החדשים" וספורים נהדרים נוספים כמו "בת הים הקטנה", "הברווזון המכוער", "הנסיכה על העדשה" ועוד. אנדרסן כתב גם ספורים למבוגרים ומחזות. חלק מהספורים היו פרי המצאתו וחלקם היו ספורים ואגדות ששמע בילדותו. הוא נולד בדנמרק לפני יותר מ-200 שנה. בילדותו, מלבד ספורים אהב מאוד גם תיאטרון בובות. לכן בנה תיאטרון קטן שבאמצעותו המחיז והציג לאחרים ספורים אהובים.

את הסיפור "בגדי המלך החדשים" כתב אנדרסן בעקבות קריאה מתוך אוסף סיפורים חינוכיים מספרד מלפני כ-700 שנה, שתורגמו לגרמנית. באותו אוסף נמצא גם סיפור זה. אנדרסן בחר לשנות את הגרסה המקורית של הסיפור כדי להדגיש את הצביעות וההתנשאות של הבורגנות הדנית. כאשר הספר כבר היה אצל המדפיס החליט אנדרסן לשנות את שיא הסיפור שהוא גם סופו. וכך, במקום שהסיפור יסתיים בתמונה בה כל העם מריע לבגדי המלך החדשים, הוא החליט להוסיף את צעקת הילד הקטן. תוספת זו הפכה את הסיפור לעוקצני הרבה יותר. יש הגורסים שסופו של הסיפור מבוסס על אפיזודה מחייו של הסופר. בילדותו נילווה אנדרסן אל אמו כדי לעמוד בין שאר פשוטי העם שבאו לחזות במלך דנמרק. כאשר המלך הופיע צעק אנדרסן הקטן: "הוא סתם בן אדם".

הילד הקטן אשר העיז, בניגוד לכל השאר, לומר שהמלך עירום, הפך לגיבור כל הזמנים, ודבריו הפכו למטבע לשון. כאשר אומרים: "המלך עירום" מתכוונים שכולנו רואים דבר שקר ושותקים.

נקודות מומלצות לדין עם התלמידים לקראת הצפייה בהצגה:

- מומלץ לקרוא את הסיפור ולשוחח אודות הנס כריסטיאן אנדרסן והסיפור.
- הכנת התלמידים להיבט האמנותי של ההצגה: ההצגה שואבת השראה מאמנות ה-readymade / תיאטרון חפצים.
- "רדי מייד" הוא מונח שפירושו "מוכן מראש". החפץ מנותק מסביבתו הטבעית ומועבר למציאות החדשה שלו כמרכיב ביצירת אמנות. כך קורה בהצגה – היוצרת בחרה להשתמש בחפצים שונים מעולם התפירה: גילי חוטים, ארגז כלי תפירה, מספרים, מנהץ ועוד ונתנה להם תפקידים כדמויות וחלק מתפאורת העלילה.
- הכנת התלמידים להיבט העיוני / התוכני של ההצגה: באגדה המפורסמת מסופר על החייטים שאמרו למלך שיתפרו לו בגדים מפוארים שרק חכמים יכולים לראותם. אמנם אף אחד לא ראה אותם כמובן, אך כולם פחדו להודות בכך שמא ייחשבו לטיפשים, ושיבחו את בגדיו היפים של המלך.
- רק ילד אחד תמים קרא לפתע; "אמא המלך לא לובש בכלל בגדים, המלך ערום."
- כדאי לעורר את תשומת ליבם של הילדים לכך שדווקא לילד הקטן היה האומץ לומר את האמת.
- חישובו לרגע מה אתם הייתם עושים במקרה כזה?
- האם הייתם אומרים בקול את דעתכם?
- או שמא הייתם חוששים להביע דעתכם?

مسرح القطار

the train תיאטרון הקרון THEATER

- רצוי לעורר דיון בנושא לחץ חברתי ולשוחח על ההשפעה העצומה שיש לדעת קהל וללחצים קבוצתיים על שיקול דעתו של היחיד. אכן קשה לעמוד בלחץ חברתי ולעתים אף איננו מצליחים לעשות זאת. אנו חוששים להיות שונים מכולם, צריך אומץ רב על מנת לעמוד מול הרוב ולומר את מה שאנו חושבים או מרגישים כאשר המחשבות שלנו והרגשות שלנו שונים.
- האם קרה לכם פעם שעמדתם על דעתכם על אף שידעתם שהרוב חושבים אחרת או שמצפים מכם להיות כמותם?

נקודות לדיון למורה ופעילות לאחר הצפייה בהצגה:

- תפאורת ההצגה עשויה שידת מדפים, מגירות וקופסאות ישנות. הדמויות בהצגה עשויות מחפצים כמו סלילי חוטים, מספרים וסיכות בטחון, לכן ההצגה מוגדרת כ"תיאטרון חפצים".

מה זה חפץ?

המילה חפץ היא מילה מיוחדת לשפה העברית, חפץ הוא דבר כלשהו. למילה חפץ פרוש נוסף והוא רצון. במקום לומר אני רוצה, אפשר לומר אני חפץ. אם נחבר את שני הפרושים לאחד, נקבל דבר שאנחנו רוצים בו. לכן, חפץ הוא משהו שאנחנו רוצים ואוהבים.

נילי דביר, יוצרת ההצגה, מנסה להחזיר לחפצים את כבודם וחשיבותם ואת עובדת היותם אוהבים ונחוצים. פעם לאנשים היו הרבה פחות חפצים. אם רצית משהו יכולת לבנות אותו מחפץ ישן שבחצר או מקופסה או מקוביות. לא צריך היה לקנות בחנות אלא פשוט להמציא.

- בעקבות ההיכרות עם נושא שימוש חוזר בחפצים - אפשר לדון גם בנושא צרכנות יתר באמצעות חפצים ישנים הזוכים בחיים חדשים. אפשר להמציא עם התלמידים חיים חדשים לחפצים סביבם:

שלב 1: בחרו חפץ מסביבתכם.

שלב 2: עימדו על הראש והביטו בו במהופך (אפשר גם פשוט להפוך את החפץ כך שיעמוד הפוך).

שלב 3: נסו להיזכר במשהו אחר שהחפץ מזכיר לכם.

שלב 4: נסו להמציא סיפור קטן על חייו של אותו חפץ שהפך מדבר אחד לדבר אחר.

שלב 5: אפשר לצייר תפאורה או ליצור תפאורה מחפצים אחרים שיש בסביבתכם ולהציג את הספור הקצר שהמצאתם. החפץ יהיה השחקן הראשי ואת/ה בתפקיד המספר/ת.

* כדי להפוך את הסיפור להצגה, שאלה יוצרת ההצגה את עצמה שאלות רבות. גם הילדים מזמנים לשאול שאלות ואף לענות עליהן.

שאלות לדוגמה:

1. מדוע לדעתך הדמויות בהצגה עשויות מחוטי תפירה?
2. מדוע החיטים עשויים בקבוקי פלסטיק?
3. איך החיטים הגיעו מאיטליה?

מן הביקורת

"...כפתורים. גלילי חוטים, מחטים, נולים, תיבות כלי תפירה... אלה הגיבורים של הצגת "בגדי המלך החדשים" שיצרה ומציגה נילי דביר. זוהי הצגה מקורית המביאה את הסיפור המוכר לשיאים חדשים של התרגשות ואקטואליה. נילי דביר, המפיתה חיים בכל כלי התפירה, עיבדה את הסיפור האלגורי המוכר והכניסה בו רמזים עכשוויים לגבי סדר העדיפויות השלטוני וצדק חברתי. הילדים נהנים מהסיפור המשעשע וההורים משנינות הטקסטים וממשמעותם העדכנית. והכול "מרגיש" טבעי לחלוטין. כאילו זה מה שהנס כריסטיאן אנדרסן התכוון כשכתב את הסיפור המקורי. סוף הסיפור ידוע מראש, ובכל זאת מצליחה נילי דביר לשמור על המתח עד הרגע האחרון ולזכות במחאות כפיים סוערות... מאד והכול בצדק. ההצגה עשויה למשעי. עיצוב כל האביזרים והתלבושות, חגיגה לעיניים".

مسرح القطار

the train תיאטרון הקרון THEATER

ירום בר-סלע www.tarbutandthecity.com

"אני רוצה לשבח אותך על מופע מדויק, עדכני, אסתטי, מחובר כל כך אל המציאות ויחד עם זאת אל עולם הדמיון והקסם. ההופעה שלך מצוינת ומקסימה".
איריס ארבל, מורה לאמנות

"נילי דביר הכניסה אותנו לארמון מלכות בנוי ממדפים, מגירות והמון קופסאות תפירה נפתחות המככבים בהצגה מקסימה, על בסיס סיפורו של הנס כריסטיאן אנדרסן "בגדי המלך החדשים". התפאורה והדמויות בהצגה בנויים כל כולם מחפצים מעולם התפירה. החפצים קמו לתחייה ואנו הוקסמנו מהיכולת להפוך סליל חוטים, כפתור, אצבעון ומחט לחייל קרבי בגדוד שלם כמותו, מאינסופיותו של הדמיון כפי שנראה בעולמה הבימתי של נילי"
משכן לאמנות עין חרוד, 19.10.12

"באחד הערבים של חג החנוכה התארח בקיבוצנו ההצגה: "בגדי המלך החדשים". בהצגה צפו ילדים ומבוגרים וכולם כאחד חוו חוויה תרבותית ברמה גבוהה. ההצגה משלבת בין דמיון ומציאות, בין עולם של אגדות לבין אקטואליה. השחקנית ויוצרת ההצגה, נילי דביר, מגישה בדרך מעודנת ורגישה את ספור המעשה ומבצעת את התפקידים השונים בדייקנות ובמיומנות. התפאורה יפיפיה, מעניינת ומעוררת דמיון."
עמליה מרגלית, רכזת תרבות קיבוץ מענית

"...רציתי להביע את הערכתי הרבה ולהודות ליוצרי ההצגה על מופע נהדר. מדובר בהצגה מעוררת השראה ודמיון אשר פונה לקהל של צעירים ומבוגרים כאחד וטומנת בחובה תכנים אתיים וחברתיים. ניתן אף לומר שהספור המוכר "לבש בגדים חדשים" אך נשאר אקטואלי ועל-זמני גם יחד. כמו כן, התפאורה של ההצגה מפתיעה ומקורית ועונה באופן מושלם על אופן עיבוד הספור להצגה. ההצגה אמנותית מאוד ועשויה לעילה ולעילה. אין לי ספק שראוי וכדאי שיותר ויותר ילדים ומבוגרים ייחשפו להצגה מקורית זו הן בבתי הספר והן במסגרת מופעי תיאטרון הקרון. יישר כוח!"

שרה ריימן שור, אוצרת תערוכות אינטראקטיביות לכל המשפחה מוזיאון תל אביב לאמנות

"ההצגה היתה נפלאה ממש... התלמידים נהנו מאוד מאוד!!! כל הכבוד לנילי ואסף הנהדרים, המון תודה מעומק הלב!!! תודה על שעה של קסם צרוף... תוך מספר דקות מתחילת ההצגה נכנסנו לממלכה קסומה שבה ראשי וילונות מעץ וחוטי תפירה קמים לתחייה וגרמו לנו לצחוק, להתלהב, להתרגש ולשמוח... בניצוחה המופתי של נילי השחקנית ואסף איש התאורה מאחורי הקלעים, זכינו לשעה בלתי נשכחת ומהנה!!! תודה מקרב לב."
רחלי, רכזת תרבות ביה"ס יד המורה, ירושלים

"מדהים, יצירתי ומיוחד... מרתק"
רינת עפרוני, מחנכת, חיפה